

Antopäivä: 9.11.2022	Voimaantulopäivä: 16.11.2022	Voimassa: toistaiseksi
Säädösperusta: Laki liikenteen palveluista (320/2017) 131 § Ilmailulaki (864/2014) 55 §		
Määräyksen vastaisen toiminnan seuraamuksista säädetään: Laki liikenteen palveluista (320/2017) 242 ja 245 §		
Muutostiedot: Tällä määräyksellä kumotaan Liikenteen turvallisuusviraston 5.9.2018 antama määräys PEL M1-4 Lentolupakirjoja koskevia yleisiä määräyksiä (TRAFI/13801/03.04.00.00/ 2014); Liikenteen turvallisuusviraston 11.4.2013 antama ilmailumääräys OPS M1-20 Kansallisen ilma-aluksen miehitys (TRAFI/2716/03.04.00.00/2013); Ilmailulaitoksen Lentoturvallisuushallinnon 3.5.1985 antama ilmailumääräys PEL M2-6 Hinauslentäjän kelpuus; Ilmailuhallinnon 20.12.2007 antamat ilmailumääräykset PEL M2-41 Purjelentäjän lupakirja, PEL M2-50 Kuumailmapallolentäjän lupakirja ja PEL M2-51 Kuumailmapallolennonopettajan kelpuus; sekä Ilmailuhallinnon 5.5.2009 antamat ilmailumääräykset PEL M2-44 Purjelennonopettajan kelpuus, PEL 2-46 Moottoripurjelentäjän lupakirja ja PEL M2-47 Moottoripurjelennonopettajan kelpuus.		

Lentolupakirjoja koskevia yleisiä määräyksiä

1	SOVELTAMISALA	1
2	ILMA-ALUSRYHMÄT	2
3	LUPAKIRJOJEN JA KELPUUTUSTEN VAATIMUKSET, OIKEUDET JA EHDOT	2
4	LUPAKIRJOJEN JA KELPUUTUSTEN VOIMASSAOLO	3
5	OIKEUKSIEN KÄYTTÄMINEN	3
6	LUPAKIRJAN JA KELPUUTUKSEN HAKEMINEN	4
7	LUPAKIRJAN JA KELPUUTUKSEN VOIMASSAOOLON JATKAMINEN JA UUSIMINEN	4
8	ULKOMAISET LENTOLUPAKIRJAT	5
9	LENTOPÄIVÄKIRJA	5
10	POIKKEUKSET	6
11	SIIRTYMÄMÄÄRÄYS	6

1 SOVELTAMISALA

1.1 Tätä ilmailumääräystä sovelletaan suomalaisiin kansallisten vaatimusten mukaisiin miehitettyjen ilma-alusten lentolupakirjoihin, kelpoisuustodistuksiin ja kelpuutuksiin sekä ulkomaisten lupakirjojen ja kelpuutusten hyväksymiseen, siltä osin kuin ne eivät kuulu EASA-asetuksen¹ ja sen nojalla annettujen komission asetusten soveltamisalaan. Kun määräyksen jokin kohta koskee vain tiettyjä lupakirjoja, kelpoisuustodistuksia tai kelpuutuksia, se on ilmaistu ao. kohdassa.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1139, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2018, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta (EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1)

1.2 Tätä ilmailumääräystä ei kuitenkaan sovelleta määräyksessä OPS M2-9 tarkoitettuihin liitimiin. Rajavartiolaitoksen ilmailusta on annettu erillinen määräys GEN M1-12.

1.3 Kohtien 6 ja 9 vaatimuksia lupakirjan hakemisesta ja kelpuutuksen väliaikaisesta käyttöoikeudesta sekä lentopäiväkirjan pidosta sovelletaan myös EASA-asetuksen soveltamisalaan kuuluviin lupakirjoihin ja kelpuutuksiin.

2 ILMA-ALUSRYHMÄT

2.1 Ilma-alukset jaotellaan seuraaviin ilma-alusryhmiin:

- a) lentokoneet
- b) helikopterit
- c) purjelentokoneet
- d) moottoripurjelentokoneet (TMG-moottoripurjelentokoneet)
- e) ilmapallot
- f) ultrakevyet lentokoneet
- g) autogiroit
- h) ilmalaivat.

2.2 Lentolupakirja myönnetään erikseen kutakin ilma-alusryhmää varten. Ellei asianomaista lentolupakirjaa koskevassa ilmailumääräyksessä ole toisin määrätty, lupakirjan tai kelpuutuksen myöntämiseen vaadittava lentoaika on oltava lennetty samaan ryhmään kuuluvalla ilma-aluksella kuin se, jota varten lentolupakirjaa tai kelpuutusta haetaan.

3 LUPAKIRJOJEN JA KELPUUTUSTEN VAATIMUKSET, OIKEUDET JA EHDOT

3.1 Kansallisen sääntelyn alaisen ilma-aluksen ohjaajalla on oltava kyseiseen ilma-alusryhmään ja kyseiseen lentotoimintaan vaadittava kansallisen ilmailumääräyksen mukainen lupakirja taikka sitä vastaava EU-vaatimusten mukainen lupakirja tai tämän määräyksen kohdassa 8 tarkoitettu ulkomainen lupakirja.

Mahdollisista lisävaatimuksista määrätään asianomaista ilma-alusryhmää koskevassa kansallisessa ilmailumääräyksessä.

3.2 Kansallisiin yksityislentäjän, ansiolentäjän ja liikennelentäjän lupakirjoihin ja niihin liittyviin kelpuutuksiin sovelletaan EU:n lentomiehistöasetuksen² mukaisia vaatimuksia, oikeuksia ja ehtoja, ellei kansallisista ilmailumääräyksistä muuta johdu.

3.3 Kansallisiin purje- ja moottoripurjelentäjän lupakirjoihin ja niihin liittyviin kelpuutuksiin sovelletaan EU:n purjelentoasetuksen (2018/1976) mukaisia vaatimuksia, oikeuksia ja ehtoja, ellei kansallisista ilmailumääräyksistä muuta johdu.

3.4 Kansallisiin ilmapallolentäjän lupakirjoihin ja niihin liittyviin kelpuutuksiin sovelletaan EU:n ilmapalloasetuksen (2018/395) mukaisia vaatimuksia, oikeuksia ja ehtoja, ellei kansallisista ilmailumääräyksistä muuta johdu.

² Komission asetus (EU) N:o 1178/2011, annettu 3 päivänä marraskuuta 2011, siviili-ilmailun lentomiehistöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säätämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 nojalla (EUVL L 311 25.11.2011, s. 1), myöhempine muutoksineen.

3.5 Muita kansallisia lupakirjoja ja kelpuutuksia koskevista vaatimuksista, oikeuksista ja ehdoista määrätään erikseen kutakin lupakirjaa ja kelpuutusta koskevassa kansallisessa ilmailumääräyksessä.

3.6 Kansallisen sääntelyn alaista ilma-alusta kansallisella tai EASA-vaatimusten mukaisella lupakirjalla lennettäessä myös asianmukaisen luokka- tai tyyppikelpuutuksen, lento-oikeuden sekä toiminnan mahdollisesti edellyttämien erityiskelpuutusten, kuten vesilento-, hinauslento-, mittarilento- tai taitolentokelpuutuksen tai -oikeuden, on oltava voimassa. Tällöin EASA-vaatimukseen mahdollisesti sisältyvä viimeaikaisen kokemuksen vaatimus voidaan kuitenkin täyttää myös samaan ilma-alusryhmään kuuluvalla kansallisen sääntelyn alaisella ilma-aluksella lennetyllä kokemuksella.

3.7 Ohjaajan lupakirjan tai kelpuutuksen myöntämiseen, uusimiseen tai voimassaolon jatkamiseen vaadittavaa lentokoulutusta saa antaa ainoastaan henkilö, jolla on EU:n lentomiehistöasetuksessa tai kansallisissa ilmailumääräyksissä vaadittu lentolupakirja ja lennonopettaja- tai kouluttajakelpuutukset tai Liikenne- ja viestintäviraston kyseiseen tehtävään myöntämä erityinen lupa tai hyväksyntä.

3.8 Kansallisen sääntelyn alaisen ilma-aluksen lupakirjan hakijalla tai haltijalla on oltava kyseiseen lupakirjaluokkaan vaadittava, lentomiehistöasetuksen liitteen IV (osa MED) mukainen lääketieteellinen kelpoisuustodistus. Ultrakevyen ilma-aluksen tai autogiron lupakirjan hakijalla tai haltijalla on oltava vähintään kevyiden ilma-alusten lupakirjaan vaadittava lentäjän lääketieteellinen kelpoisuustodistus, luokka LAPL.

4 LUPAKIRJOJEN JA KELPUUTUSTEN VOIMASSAOLO

4.1 Lupakirjan tai kelpuutuksen myöntämisen, hyväksymisen, voimassaolon sekä voimassaolon jatkamisen, uusimisen ja lupakirjan uudelleenkirjoittamisen edellytyksenä on todistus siitä, että hakija täyttää kyseistä lupakirjaa ja kelpuutusta koskevat lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset.

4.2 Lupakirjan voimassaolo määräytyy siihen mahdollisesti merkityn viimeisen voimassaolopäivämäärän sekä siihen sisältyvien kelpuutusten ja lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolon perusteella. Lupakirja kirjoitetaan olemaan voimassa toistaiseksi, ellei kyseistä lupakirjaa koskevassa ilmailumääräyksessä toisin mainita.

4.3 Liikenne- ja viestintävirasto kirjoittaa lupakirjan haltijan hakemuksesta lupakirjan uudelleen:

- a) kun uusi kelpuutus myönnetään tai vanhentunut kelpuutus uusitaan;
- b) kun lupakirjan kelpuutusten voimassaolon jatkamiseen käytettävä kohta XII on täynnä eikä tyhjiä rivejä ole jäljellä; tai
- c) hallinnollisista syistä.

Uudelleen kirjoitettuun lupakirjaan siirretään vain voimassa olevat kelpuutukset.

5 OIKEUKSIEN KÄYTTÄMINEN

5.1 Lupakirjan tai kelpuutuksen haltija ei saa käyttää lupakirjaan tai kelpuutukseen liittyviä oikeuksia, ellei hän täytä ja ylläpidä kansallisissa ilmailumääräyksissä ja soveltuvin osin lentomiehistöasetuksessa säädettyjä koulutusta, tarkastuslentoja, kokeita ja viimeaikaista kokemusta koskevia vaatimuksia.

5.2 Jos lentotoimintaa koskevien ilmailumääräysten perusteella tai Liikenne- ja viestintäviraston erityisestä määräyksestä lentolupakirjan haltijan pätevyyden toteamiseksi suoritettu teoriakoe, tarkastuslento tai lentokoe ja siihen liittyvä kuulustelu hylätään, ei lupakirjan haltija saa käyttää kyseiseen lupakirjaan tai kelpuutukseen liittyviä oikeuksia ennen uuden teoriakokeen tai tarkastuslennon hyväksyttyä suorittamista.

5.3 Lupakirjan haltijan on aina pidettävä mukanaan voimassa oleva lupakirja ja lääketieteellinen kelpoisuustodistus, kun hän käyttää lupakirjansa mukaisia oikeuksia. Lupakirjan haltijan on pidettävä mukanaan myös kuvallinen henkilötodistus. Lento-oppilaan on pidettävä yksin suoritettavilla matkalennoilla mukanaan todistetta oikeudesta suorittaa yksinlento. Lupakirjan haltijan tai lento-oppilaan on viipymättä esitettävä nämä asiakirjat sekä lentopäiväkirjansa tarkastusta varten, kun toimivaltaisen viranomaisen valtuuttama edustaja sitä pyytää.

6 LUPAKIRJAN JA KELPUUTUKSEN HAKEMINEN

6.1 Lupakirjaa ja siihen liittyvää kelpuutusta on haettava kirjallisesti Liikenne- ja viestintävirastolta tarkoitukseen vahvistetuilla lomakkeilla. Hakemukseen on liitettävä vaadittavat ao. lupakirjaa tai kelpuutusta koskevat todistukset ja selvitykset. Tarkemmat ohjeet lupakirjojen ja kelpuutusten hakemisesta annetaan ilmailuohjeessa PEL T1-1.

6.2 Tarkastuslentäjä voi pyynnöstä antaa lentolupakirjan haltijalle kelpuutuksen väliaikaisen käyttöoikeuden lentokokeen tai tarkastuslennon hyväksytyn suorituksen jälkeen. Merkintä tehdään tarkoitusta varten olevalle lomakkeelle. Väliaikainen käyttöoikeus on voimassa enintään 8 viikkoa. Tarkemmat ohjeet menettelystä annetaan väliaikaista käyttöoikeutta koskevassa soveltamisohjeessa.

7 LUPAKIRJAN JA KELPUUTUKSEN VOIMASSAOLON JATKAMINEN JA UUSIMINEN

7.1 Voimassa olevan lentolupakirjan ja kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi lupakirjan ja kelpuutuksen haltijan tulee kokemukseltaan, tiedoiltaan ja taidoiltaan täyttää kyseistä lupakirjaa tai kelpuutusta koskevassa kansallisessa ilmailumääräyksessä asetetut vaatimukset.

7.2 Lupakirjanhaltijan on suoritettava hyväksytysti kelpuutuksen tai lupakirjan voimassaolon jatkamiseen tai uusimiseen edellytettävä tarkastuslento tai koululento ja niihin liittyvät tietopuoliset kokeet tai kuulustelut.

7.3 Hyväksytyn tarkastuslennon tai koululennon perusteella tehtävään valtuutettu tarkastuslentäjä tai lennonopettaja tekee lentolupakirjaan merkinnän kelpuutuksen voimassaolon jatkamisesta ja toimittaa tarkastuslentolausunnon tai koululentolausunnon Liikenne- ja viestintävirastolle rekisteriin merkittäväksi. Tarkastuslentäjä saa tehdä lupakirjaan merkinnän vanhentuneen kelpuutuksen uusimisesta, jos kelpuutus on lupakirjassa edelleen näkyvissä. Muussa tapauksessa merkinnän tekee hakemuksesta Liikenne- ja viestintävirasto.

7.4 Kun määräajaksi myönnetty lupakirja on vanhentunut, se voidaan uusia vain Liikenne- ja viestintävirastolle esitetyn hakemuksen perusteella. Uusittuun lupakirjaan siirretään vain voimassa olevat kelpuutukset.

7.4.1 Enintään 24 kuukautta vanhentuneena ollut lupakirja uusitaan kyseisen lupakirjan voimassaolon jatkamista tai uudelleenkirjoittamista koskevien vaatimusten mukaisesti.

7.4.2 Yli 24 kuukautta, mutta enintään 60 kuukautta vanhentuneena olleen lupakirjan uusiminen edellyttää, että hakija on suorittanut hyväksytysti tarkastuslennon lupakirjan uusimiseksi ja tarkastuslentäjän tarkastuslennon yhteydessä pitämän suullisen kuulustelun ilmailun säädöksistä.

7.4.3 Yli 60 kuukautta vanhentuneena olleen lupakirjan uusiminen edellyttää, että hakija on suorittanut hyväksytysti tarkastuslennon lupakirjan uusimiseksi ja osoittanut kyseistä lupakirjaa varten edellytettävän teoretiedon tason kaikissa oppiaineissa joko koulutusorganisaation järjestämissä teoriakokeissa tai tarkastuslentäjän suullisella kuulustelulla.

7.5 Vanhentuneet kelpuutukset uusitaan kyseistä kelpuutusta koskevan kansallisen ilmailumääräyksen mukaan tai, jos kelpuutusta koskevaa kansallista ilmailumääräystä ei ole, lentomiestöasetuksen mukaisesti.

8 ULKOMAISET LENTOLUPAKIRJAT

8.1 Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) jäsenvaltiossa myönnetty lentolupakirja oikeuttaa Suomessa oleskelun aikana enintään 28 peräkkäisen päivän ajan toimimaan yksityislennoilla ohjaajana Suomessa rekisteröidyssä kansallisen sääntelyn alaisessa ilma-aluksessa, joka on luokiteltu yhden ohjaajan ohjattavaksi. Ilma-aluksen on kuuluttava samaan ilma-alusryhmään kuin se, jota henkilön ulkomainen lupakirja oikeuttaa lentämään. Toiminta on rajoitettu näkölentösääntöjen (VFR) mukaisesti päivällä tapahtuviin lentoihin, eikä ulkomainen lupakirja oikeuta lentokoulutuksen antamiseen. Ultrakevyn lentokoneen lento-oikeutta koskevista lisävaatimuksista määrätään erikseen ilmailumääräyksessä PEL M2-70.

8.2 Jos tällaisen ulkomaisen kansallisen lentolupakirjan haltija aikoo toimia ohjaajana muilla kuin yksityislennoilla tai pidempään kuin 28 peräkkäisen päivän ajan, hänen on haettava ulkomaisen lupakirjansa vahvistamista (validation). Edellytyksenä lupakirjan ja kelpuutuksen vahvistamiselle on, että hakija täyttää vähintään samat vaatimukset kuin vastaavan suomalaisen lupakirjan ja kelpuutuksen haltijalle on asetettu.

9 LENTOPÄIVÄKIRJA

9.1 Vaaditun lentokokemuksen osoittamiseksi sekä lento- ja työaika rajoitusten noudattamisen valvomiseksi on jokaisen ohjaamomiestön jäsenen pidettävä lennoistaan lentopäiväkirjaa, jonka merkintöjen tulee olla jatkuvasti ajan tasalla. Lentopäiväkirjaa voidaan pitää myös sähköisesti.

9.2 Lentopäiväkirjaan on merkittävä kaikki ne lennot, joilla lupakirjan haltija on toiminut oppilaana, ohjaajana, lennonopettajana tai tarkastuslentäjänä. Merkinnät on tehtävä siten, että lentoaika erilaisissa tehtävissä pystytään erittelemään lupakirjan tai kelpuutuksen myöntämiselle, uudelleenkirjoittamiselle, voimassaolon jatkamiselle ja uusimiselle asetettujen vaatimusten täyttymisen tarkistamista varten. Myös lentosimulaattorilla ja lennonharjoittelulaitteella suoritettut lennot on merkittävä.

9.3 Lennolla, jolla annetaan lentokoulutusta ohjaavalle ohjaajalle tai tarkastuslennolla, kun päällikkönä toimii koulutusta antava lennonopettaja tai tarkastuslentäjä, sekä ohjaaja että päällikkö saavat laskea lentokokemuksen hyväkseen.

9.4 Jos ilma-aluksen ohjaamomiestö on suurempi kuin kyseisen ilma-aluksen vähimmäismiestö, saavat vähimmäismäärän ylittävät ohjaamomiestön jäsenet laskea lentokokemuksen hyväkseen vain, jos miehistön vähimmäisvaatimuksesta poikkeava määrä perustuu ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän asettamaan lentotoiminnalliseen vaatimukseen, joka on esitetty Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymässä ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän lentotoimintakäsikirjassa.

9.5 Lentoajan alkamisen ja päättymisen ajankohdat määritellään eri ilma-alusryhmien osalta lentomiestöasetuksen liitteen I kohdassa FCL.010.

9.6 Harjoitusaika lentosimulaattorilla tai lennonharjoittelulaitteella (FFS, FTD, FNPT, BITD) sisältää kaikki laitteella suoritettut harjoitukset sekä lentoa edeltävät ja lennon jälkeiset tarkistukset.³

9.7 Lentolupakirjan haltijan on säilytettävä lentopäiväkirjaa vähintään viisi vuotta viimeisestä siihen tehdystä merkinnästä.

10 POIKKEUKSET

Liikenne- ja viestintävirasto voi perustellusta hakemuksesta myöntää määräajaksi poikkeuksia tämän ilmailumääräyksen vaatimuksista, mikäli virasto katsoo, että vastaava turvallisuustaso ja vastaavat lupakirjan tai kelpuutuksen haltijan tiedot ja taidot voidaan muulla tavoin varmistaa. Jos myönnettävä poikkeus merkitsee myös poikkeusta ICAO Annex 1:n standardeista, poikkeusmenettelyllä myönnetty lupakirja tai kelpuutus on voimassa vain Suomen alueella.

11 SIIRTYMÄMÄÄRÄYS

Kansallisen purjelentäjän tai moottoripurjelentäjän lupakirjan haltijan on muunnettava lupakirjansa EU:n purjelentoasetuksen 2018/1976 mukaiseksi lupakirjaksi 1.1.2026 mennessä. Siihen asti näihin lupakirjoihin ja niihin liittyviin kelpuutuksiin sovelletaan kumottujen määräysten PEL M2-41 ja PEL M2-46 mukaisia vaatimuksia.

Kati Heikkinen
pääjohtajan sijainen

Pietari Pentinsaari
vs. ylijohdaja

³ Simulaattorien ja lennonharjoittelulaitteiden osalta sovelletaan lentomiestöasetuksen kohdassa FCL.010 annettuja määritelmiä.